

In de vorige eeuw was Gent de vroegst geïndustrialiseerde en grootste textielstad van Vlaanderen.

Fabrieksgebouwen en arbeidershuisvesting zijn in dit stedelijk milieu de zichtbare getuigen van de leef- en werkomstandigheden van onze industriële samenleving. Nu de postindustriële maatschappij zich geleidelijk doorzet, is dit industrieel erfgoed bedreigd.

De oude Gentse binnenstad en haar 19de-eeuwse gordel hebben hun representativiteit als historisch nijverheidscentrum grotendeels verloren. De sporen van 250 jaar industriële ontwikkeling in dit 'Manchester van het Vasteland' zijn in het stadsbeeld nog nauwelijks aanwijsbaar. Vooral in de twee laatste decennia is dit aspect van ons verleden *'ausradiert'*.

Grondiger dan de vernielingen in de beide wereldoorlogen dit ooit hebben kunnen doen.

Als de huidige trend van 'saneren' en slopen van fabrieken en arbeidershuisvesting aanhoudt, zal men na het jaar 2000 nog nauwelijks ter plaatse kunnen aantonen waarom Gent in de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw zo'n sterke economische expansie heeft

gekend. Expansie waaraan Gent tenslotte haar huidige uitstraling te danken heeft. Betreurenswaardig is de geringe interesse vanwege de lokale bedrijfswereld, vooral dan vanuit de textielsector, om het eigen bouwkundig erfgoed te behouden. Laat staan het te herwaarderen of te restaureren.

In schril contrast daarmee staan de initiatieven tot reconversie van het industrieel bouwkundig patrimonium in andere belangrijke Europese textielregio's zoals Greater Manchester of Catalonië. En dichterbij ons, vlak over de Franse grens, in Lille-Roubaix-Douai. Deze laatste steden kennen voorbeeldige restauraties van grote textiel fabrieken waar universitaire instellingen, woningen of overheidsbibliotheken en documentatiecentra een onderkomen vonden.

Het is niet omdat in een gegeven periode een bepaalde groep gebouwen als onesthetisch of niet rendabel beschouwd wordt, dat zijn representativiteit voor een specifiek historisch maatschappijbeeld erdoor vermindert. Er moet een halt worden toegeroepen aan dit blindelings vernielen van ons roerend en onroerend industrieel erfgoed.

Het is immers met de geschiedenis van Gent even dicht verweven als het middeleeuws of het 18de-eeuws bouwkundig patrimonium.

Na de teloorgang van de Gentse vlasnijverheid in het derde kwart van de 20ste eeuw en de recente reorganisatie en afslanking in de katoenbedrijven, gegroepeerd in de UCO (*'Union Cotonnière'*), zijn systematisch in onbruik geraakte bedrijfsgebouwen met de grond gelijk gemaakt.

Zo sneuvelen de boegbeelden van de Gentse textielnijverheid: *'La Lys'*, *'La Liève'*, *'La Linière Gantoise'*, eertijds tot de grootste vlasspinnerijen van Europa behorende, en de indrukwekkende katoenspinnerijen en -weverijen: Lousbergs, *'La Louisiana'* (Loutex), Baertsoen en Buysse, De Porre-Cruyplants, Van Acker, Vander Haeghen, Uyttendaele, de Hemptinne, Florida, *'Cotonnière des Flandres'* (CDF) en recentelijk Texas-Voortman en Manila.

Eens waren ze stuk voor stuk de trots van dit 'Manchester van het Vasteland'. Op de valreep gered (?) is *'La Nouvelle Orléans'* (FNO) met zijn schitte-

rende stadsgezicht-bepalende traptoren, waarvoor plannen tot onderbrenging van Rijks- en Stadsarchief, of van de 'oldtimer'-verzameling Mahy hebben bestaan. Ook is de *'restyling'* van de vroegere spinnerij-weverij Florida en de ex-katoenspinnerij De Hemptinne aan het Rabot, aan de gang. Dit jammer genoeg na afbraak van enkele belangrijke bouwonderdelen.

En nu ligt het voorstel tot bescherming als monument van de vroegere spinnerijen Parmentier-Van Hoegaerden, Gent-Zele-Tubize en Pipyn, ingenomen door het bedrijf Vynckier ter studie. Deze Manchesteriaanse fabrieksgebouwen werden zelfs door het TICCIH-Belgium (*'The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage'*) voorgesteld als internationaal *'landmark'*. Het aansluitend 'Industrieel erfgoed'-gebied van de Voorhaven, met onder andere katoenloodsen en droogdokken uit 1880-1890, is onlangs wél als monument en stadsgezicht beschermd.

De voornaamste van hoger beschreven historische bedrijven, en talrijke andere belangrijke industrie- en havengebonden gebouwen, zullen in dit cahier uitvoerig worden behandeld.